

Hämeenkyrön seurakunta

**HÄMEENKYRÖ
HÄMEENKYRÖN SEURAKUNNAN VANHAN HAUTAUSMAAN
KAPPELIN KUNNOSTUSTYÖ
ARKEOLOGINEN VALVONTA**

9.10.2017

Laatinut:
Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy
Kalle Luoto

Kannen kuva: Hämeenkyrön kirkko vuonna 1768 Tuokkolan isojakokartassa kuvattuna.

Lähde: Kansallisarkisto: Tuokkola; Kartta ja selitys kylän tiluksista sekä asiakirjat viljelymaiden jaosta 1768-1768 (A17:31/1-16)

SISÄLLYSLUETTELO

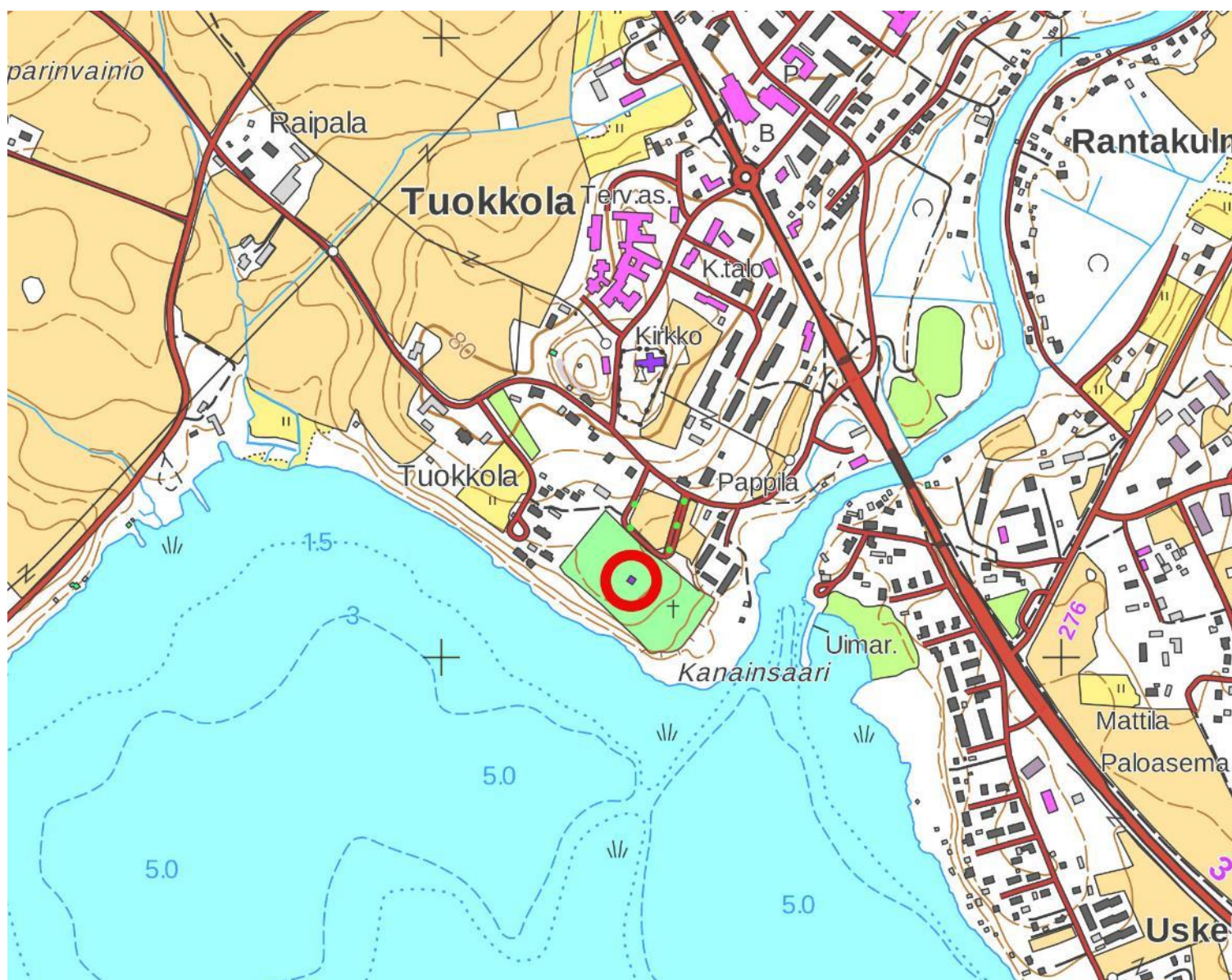
Johdanto	2
Arkeologinen valvonta	3
Tulokset	5

KARTAT

Kartta 1. Valvonta-alueen sijainti. MK 1:20 000.	1
Kartta 2. Ote Tuokkolan isojakokartasta vuodelta 1811. Karttaan on merkitty vanhan kirkon paikka.	2
Kartta 3. Valvotut kaivannot (punaisella). Ei mittakaavassa.	5

HÄMEENKYRÖN SEURAKUNNAN VANHAN HAUTAUSMAAN KAPPELIN KUNNOSTUSTYÖ, ARKEOLOGINEN VALVONTA

Tutkimuksen laji	Arkeologinen koekaivaus
Tutkimuslaitos:	Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy
Työryhmä:	FM Kalle Luoto
Kenttätyöaika:	9.10.2017
Peruskartta:	PK 2122 10 Hämeenkyrö
Alkuperäinen tutkimuskertomus:	Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkisto
Kohteet	-
Löydöt:	ei löytöjä
Lausunnot	Museovirasto (03.06.2016): Hämeenkyrö, Hämeenkyrön vanhan siunauskappelin kunnostus- ja muutostyöt (MV/90/05.01.02/2016)
Aikaisemmat tutkimukset:	-

Kartta 1. Valvonta-alueen sijainti. MK 1:20 000.

Johdanto

Hämeenkyrön siunauskappeli on valmistunut vuonna 1895 ja se on kirkkolailla suojeltu kirkollinen rakennus. Hautakappelin alle rakennettiin ruumiskellari vuonna 1925. Vanha siunauskappeli on todennäköisesti Pirkanmaan vanhin, alun perin siunauskappeliksi rakennettu ja vihitty rakennus, joka on edelleen toiminnassa. Kappeli sisältyy valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön "Hämeenkyrön vanha keskusta". Hautausmaan alueella on sijainnut aikaisemmin puurakenteisia kirkkoja, jotka ovat tuhoutuneet tai purettu seuraavan kirkon tieltä. Viimeisin kirkko purettiin vuonna 1824. Hämeenkyrön nykyinen kirkko valmistui vuonna 1782 rakennusmestari Abraham Tennbergin johdolla. Kirkon paikaksi vallittiin pappilasta lohkaistu alue pappilan luoteispuolella. Kirkkoa ympäröivä hautausmaa perustettiin 1870-luvulla. Vanhaa hautausmaata on laajennettu useaan otteeseen, viimeksi 1956. Vanhempien kirkkojen mahdollisesti säilyneet osat ovat automaattisesti muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia. Tästä syystä korjaustyöhön liittyvät kaivutyöt tehtiin arkeologin valvonnassa. Arkeologinen valvonta suoritettiin 9.10.2017 ja siitä vastasi arkeologi Kalle Luoto. Arkeologisen valvonnan yhteydessä ei havaittu muinaisjäännöksenä pidettäviä rakenteita.

Kartta 2. Ote Tuokkolan isojakokartasta vuodelta 1811. Karttaan on merkitty vanhan kirkon paikka.

Lähde: Kansallisarkisto: Tuokkola; Isojaon kartta ja asiakirjat 1811-1811 (A17:31/17-28)

Arkeologinen valvonta

Valvonta toteutettiin siten, että kappelia ympäröiviä maakerroksia kuorittiin koneellisesti noin metrin syvyyteen arkeologin valvonnassa. Kaivannon kerroksista ja leikkauksesta saatiin tietoa maakerrosten säilyneisyydestä, merkityksestä ja laajuudesta. Kaivuutyön jälkeen kaivannot dokumentoitiin muistiinpanoin, valokuvin ja mittauksin.

Valvotun kaivannon syvyys oli noin puoli metriä. Valvonnan tuloksena havaittiin, että kappelia ympäröi täyttöhiekka, jossa ei havaittu jätteitä 1900-lukua vanhemmista kerrostumista. Kappelin ympäristöön oli aiemmin kaivettu mm. viemärikaivantoja, joiden kaivamisen yhteydessä maaperään oli kajottu. Ilmeisesti myös vuonna 1925 tapahtuneen kellarin kaivamisen yhteydessä on kappelia ympäröiviä maakerroksia muokattu.

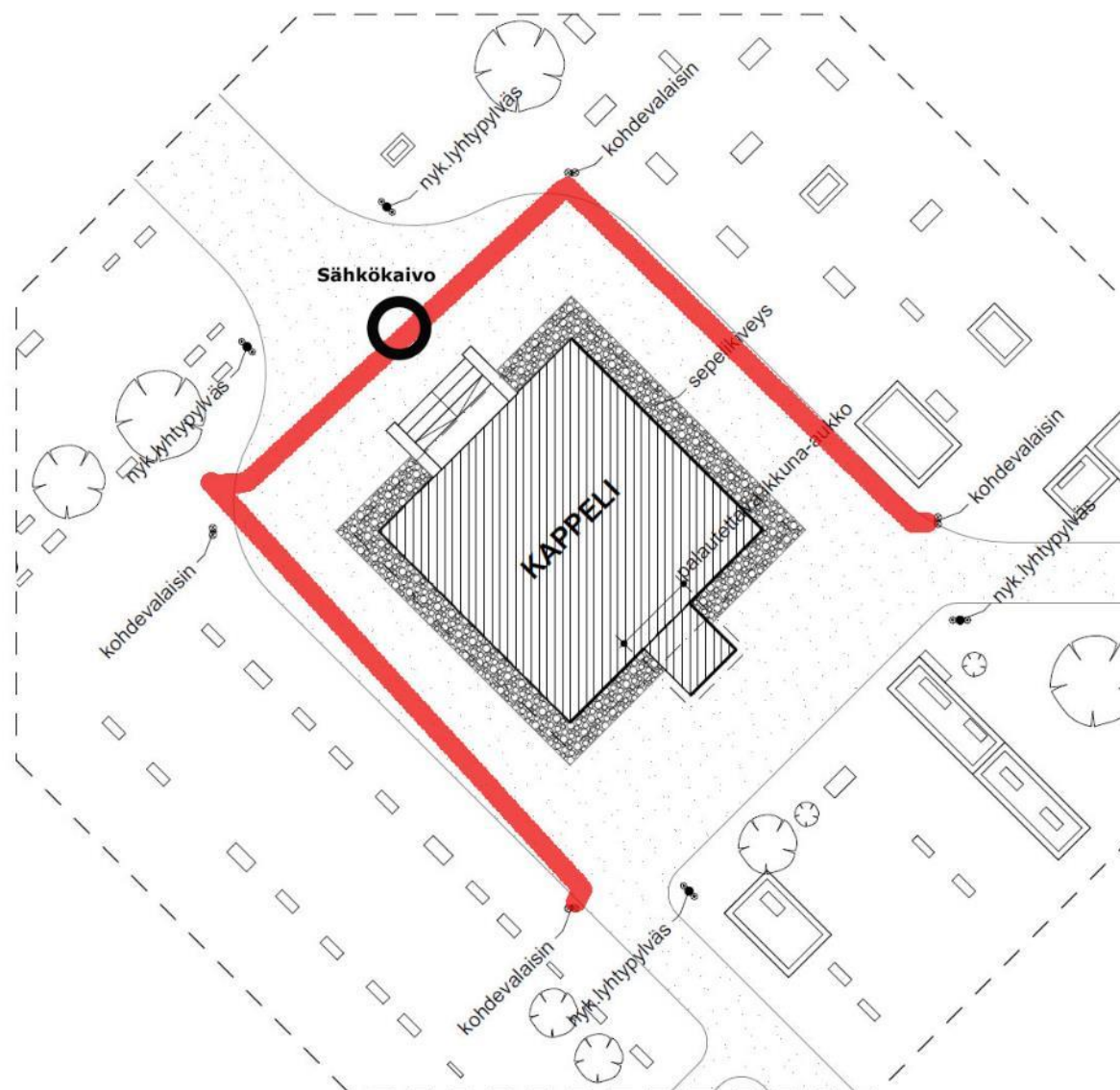
Kuva 1. kaivannossa havaittiin ainoastaan rakennustöiden yhteydessä paikalle tuotua hiekka.

Kuva 2. Kaapeliurien kaivaminen tapahtui pienellä kaivinkoneella.

Kuva 3. Sähkökaivo kappelin sisäänkäynnin edessä.

Kartta 3. Valvotut kaivannot (punaisella). Ei mittakaavassa.
Kappelin sisäänkäynnin edessä havaittiin betonirenkaista koottu sähkökaivo.
Alkuperäinen asemapiirros: Kari Airtto (Arkkitehtikolmio Oy) 30.1.2017
Lisäykset piirrokseen: Kalle Luoto 15.12.2017

Tulokset

Valvonnan yhteydessä ei havaittu 1900-lukua vanhempia kerrostumia eikä muinaisjäännöksenä pidettäviä rakenteita.

Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy

Laatinut:

Kalle Luoto

FM, arkeologi